

bage af Landmandsbankens Aktiekapital, thi ellers var det uforløst at træffe de Foranstaltninger, som nu træffes. Blandt Aktionærerne er der vel rige Folk, men der er sikkert ogsaa jævne Folk, og der er vel ogsaa Folk, der ikke ejer stort andet end det, de har anlagt i disse Bankaktier, og i og for sig skal det heller ikke siges at være urimeligt at købe et Papir, som man anser for at være fuldt ud sikkert, for de Sparepenge, man har, i Stedet for at sætte dem i et Pengeinstitut, det være sig en Bank eller en Sparekasse, thi ogsaa dér kan det glippe. Ledelsen af Banken rammes ogsaa haardt, og den kan jo ikke undgaa sin Straf, hvad enten der bliver Tale om den moralske Straf eller den, der følger efter en juridisk Prøvelse.

Selv vor Nationalbank synes mig ogsaa at være noget klemt inde ved en Lejlighed som denne. Jeg tror ikke, man kan skjule for sig selv, selv om man vil være nok saa nænsom overfor den, at den ikke i dette Forhold har formaaet at gøre sig gældende paa tilstrækkelig klar og tydelig Maade. Den skulde være vor førende Bank, men den har ikke været det. Alle, der kender Forholdene, ved jo, at det var ikke Nationalbanken, der dirigerede i Jobbetiden. Det var paa den anden Side Gaden, Direktionen var, det var Nationalbanken, der dirigeredes af Landmandsbanken, og ikke omvendt. Det kan ikke være saaledes, og det bør ikke være saaledes, og Staten, der har en saa udpræget Interesse i Nationalbanken, som Tilfældet er, kan ikke i Fremtiden lade Tingene gaa, som de hidtil har gaaet, thi hvad der er passeret, kan passere igen og maaske i forstørret Maalestok; ingen kan jo i saa Henseende skue ind i Fremtiden og fortælle noget om, hvorledes denne vil arte sig.

Men ogsaa vor høje Regering rammes ved den Kalamitet, der her er Tale om. Den rammes paa det føleligste i mere end een Henseende. Den rammes ved selve Katastrofen, og den rammes ved den Maade, hvorpaa den har stillet sig til den. Regeringens kategoriske Afvisning paa ethvert Tidspunkt af, at det offentlige skulde træde regulerende til, harmonerer kun daarligt med de Forslag, der her foreligger, og harmonerer selvfølgelig ogsaa daarligt med det Resultat, der er kommet af den Politik, der svarede til Regeringens økonomiske Program. Regeringen har ladet Kræfterne spille i Frihed indtil den bitre Ende, indtil Spillet var tabt, og nu kommer man og siger: Beterne skal Staten, Samfundet betale,

Regningen forelægges nu her, dens Størrelse er ubegrænset!

Men ogsaa Moralen, hvis man da overhovedet tør tale om Moral i Forbindelse med Bankvirksomhed i dette Land, har lidt følelig Skade, ikke ved Sammenbrudet alene, men ved hele det Leben, som Sammenbrudets Mænd har ført. Der var jo ingen Ende paa, hvad de kunde tillade sig, overdaadig Luksus, fabelagtig Flothed i deres Optræden, og som Tonen er foroven i et Land, saaledes forplanter den sig nedefter. Det er en Vildfarelse at tro, at de, der er de øverste i Landet, ustraffet kan handle saa ilde, som der er handlet her i de senere Aar. De ledende Mænds slette Eksempler forplanter sig aldeles uvægerligt nedefter. De ledende Mænd skulde tjene ikke 10 000, ikke 100 000, de skulde tjene Millioner; de skulde jo bruge dem for ret at vise sig, ofte paa den mest udfordrende, for ikke at sige paa den mest skamløse Vis. Og det kunde de gøre i Kraft af det Spil, de kunde iscenesætte, det Spil, der blandede saa mange, det Spil, som man animerede til, det Spil, som man satte saa højt i Modsætning til Samfundskontrol, Samfundsindseende med Virksomhederne. Og hvad var saa det meste af Spillet, hvad var det andet end Svindel, Svindel? De ledende Finansmænd her i dette Land har for manges Vedkommende handlet ilde med Landets Midler. Om de tillige har handlet forbyrderisk i juridisk Betydning, skal jo prøves senere, idet den højtærede Justitsminister endelig har bekvæmet sig til at gaa med til, at der indledes en virkelig kriminel Undersøgelse. Det takker vi ham ikke for, det er hans Pligt. Men den højtærede Justitsminister maa ogsaa sørge for, og Rigsdagen maa sørge for, at Lovforslaget formes saaledes, at denne Undersøgelse ikke bliver en pro forma Undersøgelse, men at den virkelig gaar til Bunds, ikke for at slænge et Offer til Offentlighedens Krav om at se Blod, men for at statuere et Eksempel paa, at man dog ikke kan tillade sig hvad som helst i et Samfund og dog gaa omkring og være lige god Mand. Jeg kan nu heller ikke se, at man kan komme udenom Banklovens Bestemmelser. Bankloven er jo i mange Henseender en yderst slet Lov, naar Talen er om at have et Middel, hvormed man virkelig kan føre Kontrol med Bankvirksomhed, med Pengeverdenen her i dette Land, men den indeholder dog en Bestemmelse, som siger, at „Medlemmerne af en Banks